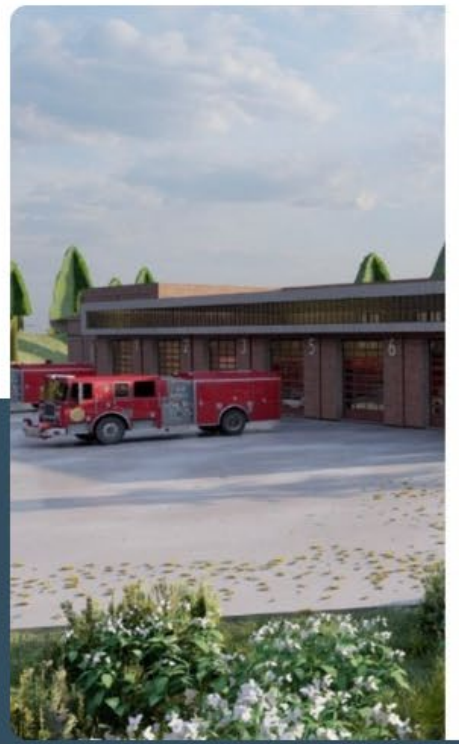
Rana kommune

Handlings- og økonomiplan 2027-2030

Kommunedirektørens forslag 3. november 2026

Ny brannstasjon, fremtidens kulturkvartal og Solsiden

Foto: AFRY Architects, Agraff og Local

Kan koste 15-30 millioner å kutte Flerbrukshallen - ROBEK kan stoppe finansieringen

vol.no

Vil utsette flerbrukshallen - 88 millioner minus tross drastiske kuttforslag

Foreslår store innsparingstiltak selv om sparegrisen knuses: – Vi må kutte 42 årsverk på to år

RanaBlad

Vil kutte 150 årsverk i kommunehelsen

Kommunedirektør tar frem sparekniven i sitt forslag til neste års budsjett i Fredrikstad. Ap er svært skeptisk til kuttforslagene.

Simen Meistad Hermansen
Journalist

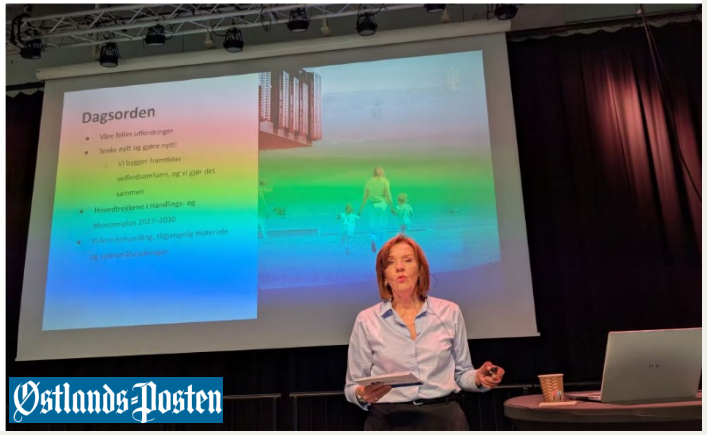
Rune Fredriksen
Journalist

Publisert 28. okt. kl. 17:15
Oppdatert 28. okt. kl. 17:20

NRK

Det må jobbes smartere i Fredrikstad kommune, mener kommunedirektør Inger Hegna

Vil legge ned fire skoler og to barnehager: – Økonomien vil ikke gå opp

Østlands-Posten

Renteutgiftene dobles og gjelden skyter i været

iFinnmark

ØKONOMISK KNIPE: Kommunedirektør og ordfører har en enorm jobb å gjøre for å få Alta-skuta på rett kjøl igjen. Foto: Oddgeir Isaksen

Senjabudsjettet for 2027: Vil øke eiendoms-skatten og legge ned en barnehage

Kommunedirektøren vil øke eiendomsskatten, legge ned en barnehage og se på blant annet skolestrukturen for å holde Senja kommune unna Robek-lista.

Malin Straumsnes
Journalist

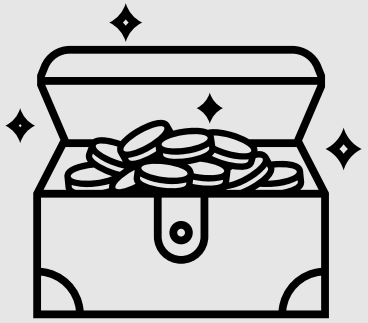
Publisert 20. okt. kl. 11:30
Oppdatert 20. okt. kl. 12:19

NRK

Kunnskapsbasert og god styring

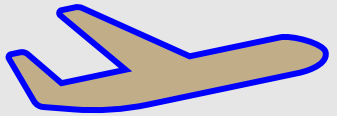

- ✓ Langsiktighet – spesielt investeringer
- ✓ Økonomiske handlingsregler
- ✓ Har fulgt forutsetningene i inntektssystemet
- ✓ God kommunikasjonsstrategi
- ✓ God samhandling mellom administrativt og politisk nivå.

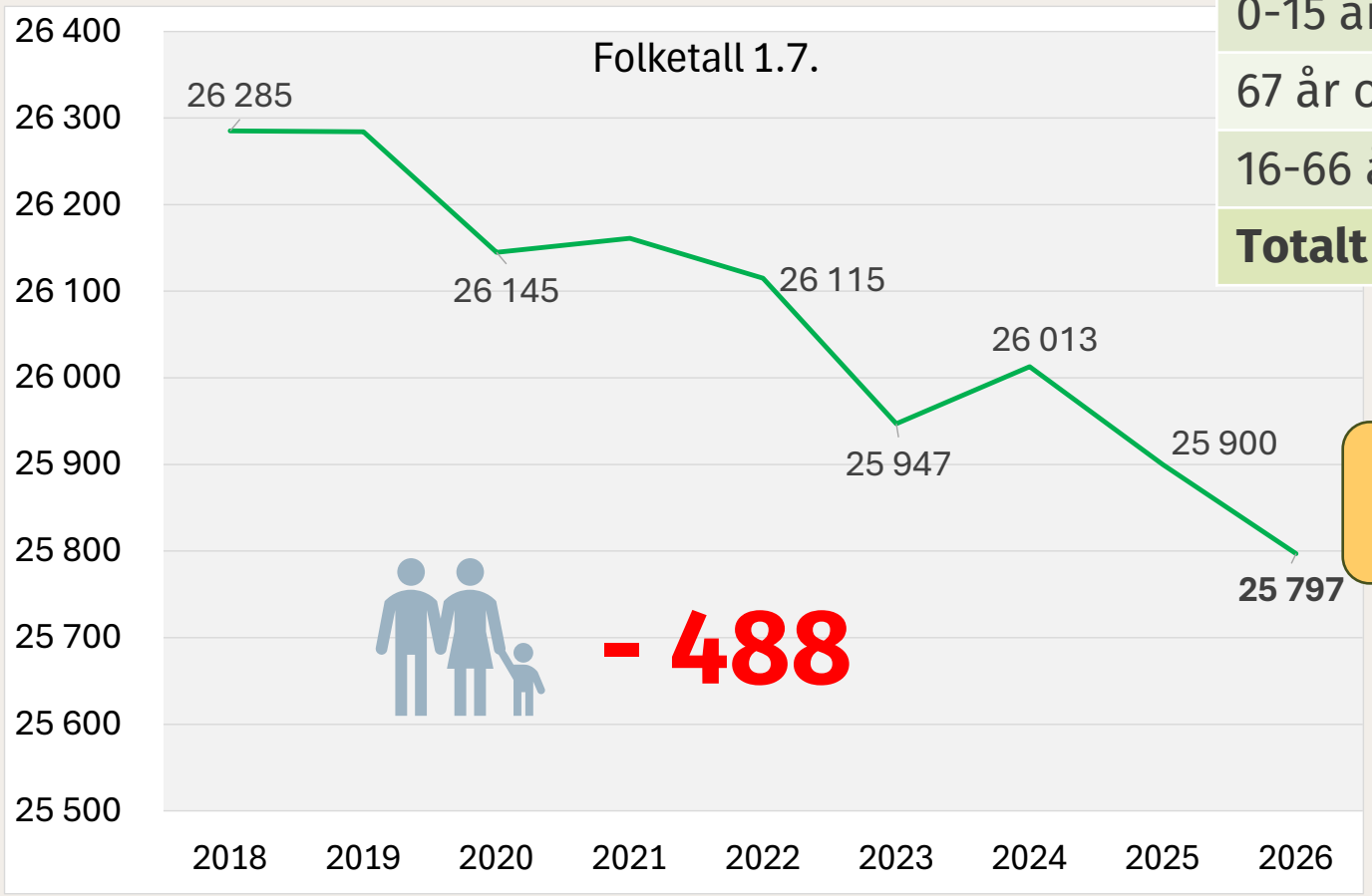

- ➢ **Vi har tenkt langt og gjort nødvendige grep i tide.**
- ➢ **Som har gjort det mulig å være en aktiv samfunnsutvikler**

Demografi og endring frie inntekter

Rana kommune

Alder	2026-2027	2019-2027
0-15 åringer	- 14 mill. kr	- 123 mill. kr
67 år og over	11 mill. kr	72 mill. kr
16-66 år	- 3 mill. kr	- 22 mill. kr
Totalt	**- 6,0 mill. kr**	**- 71 mill. kr**

Endring frie inntekter (2026 kroner)

2018-2026:
650 færre i alderen 0-15 år

2018-2026:
718 flere i alderen 67 +

Utsatt strukturtiltak og ressursbruk over tid i utakt med forutsetningene i inntektssystemet.

“Tid for omstilling” - behov for å endre mer og raskere

- Rana står overfor store demografiske endringer.
  - ✓ Flere eldre, færre barn og unge og mangel på arbeidskraft endrer behovene i kommunen.
- Kommunen må bruke ressursene smartere og prioritere der behovene vokser mest.
- Omstilling for over 140 mill. kroner er nødvendig for å sikre bærekraftige tjenester.
- Målet er å bevare gode tjenester også i framtiden.

➢ **Omstilling er ikke et valg, men en nødvendighet.**

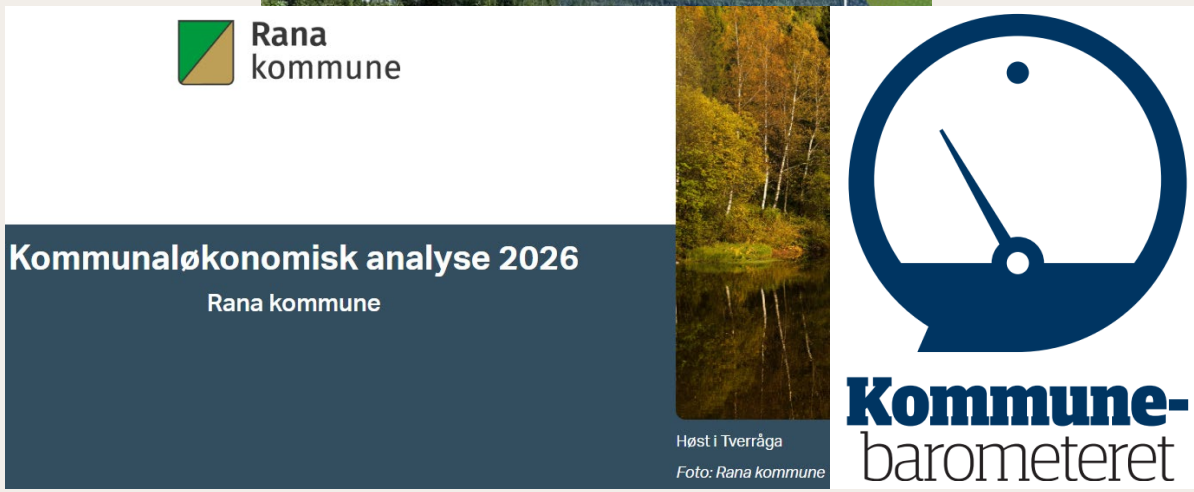
Rana kommune

Sentrale underlagsdokumenter

- **Perspektivanalysen**
  - Kunnskapsdokument som viser utfordringer og utviklingstrekk.
- **KOSTRA analysen**
  - Ressursbruk sammenlignet med andre
- **Kommunaløkonomisk analyse**
  - Finansielle nøkkeltall
- **Kommunebarometeret**
  - Kvalitet

Statsbudsjettet 2027

Finansminister Jens Stoltenberg (Ap)

Oslo, 7. oktober 2026

Foto: Anagram Design

Oppgavekorrigert vekst på 92 mill. kr (4,4 % (landet: 4,9 %))

- Nominell videreføring av makspris i barnehage videreføres.
- Innslagspunktet kommunal egenandel for ressurskrevende tjenester øker ut over lønns- og prisvekst.
- Plikt til leksehjelp for 1-4 trinn foreslås avvikles
- Innlemming av en del øremerkede tilskudd
- Opptrappingsplan psykisk helse

Økningen i frie inntekter:

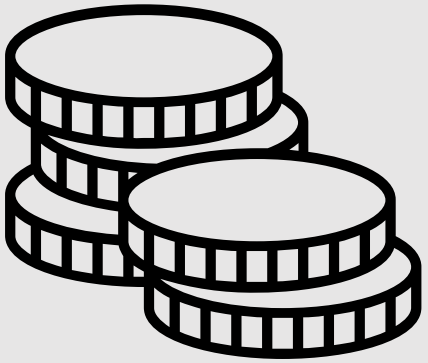
- ➢ Dekker lønns- og prisvekst, samt oppgaveendringer
- ➢ Tidligere bevilget realøkning videreføres

Rana kommune

Inntektssystemet gir NETTO utjevning

- Inntektssystemet fra staten gir netto utjevning:
  + Økt behov i pleie og omsorg
  - (MINUS) redusert behov blant barn og unge
  = Rammeoverføringen fra staten

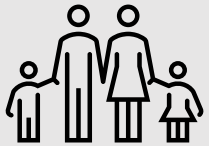
- Staten forutsetter at kommunen **flytter krone for krone** mellom tjenesteområdene ettersom behovet forandrer seg

→ En stor utfordring for store deler av kommune-Norge

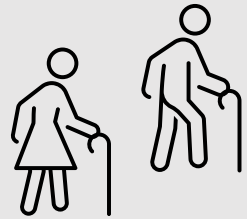
Rana kommune

Endringer inntektssystemet

	01.07.2026	***Endring fra 2025***	*Satser 2026 *)*	***Endring***
0 år	223	**-4**	40 000	**-160 000**
1-5 år	1 189	**23**	251 000	**5 773 000**
6-15 år	2 633	**-108**	180 000	**-19 440 000**
16-22 år	2 188	**26**	42 000	**1 092 000**
23-66 år	14 380	**-104**	38 000	**-3 952 000**
67-79 år	3 508	**-8**	63 000	**-504 000**
80-89 år	1 402	**67**	140 000	**9 380 000**
90 år og over	274	**5**	399 000	**1 995 000**
Sum	**25 797**	**-103**		**-5 816 000**

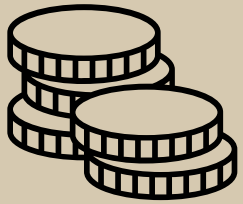

**) Inkludert inntektsutjevning*

Rana kommune

Hovedtall 2027

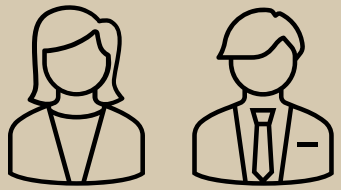
Driftsinntekter

3 052 mill. kr

Investeringer

882 mill. kr

Faste årsverk

1 810

Netto driftsresultat

147 mill. kr

Kr

Netto lånegjeld

2 935 mill. kr

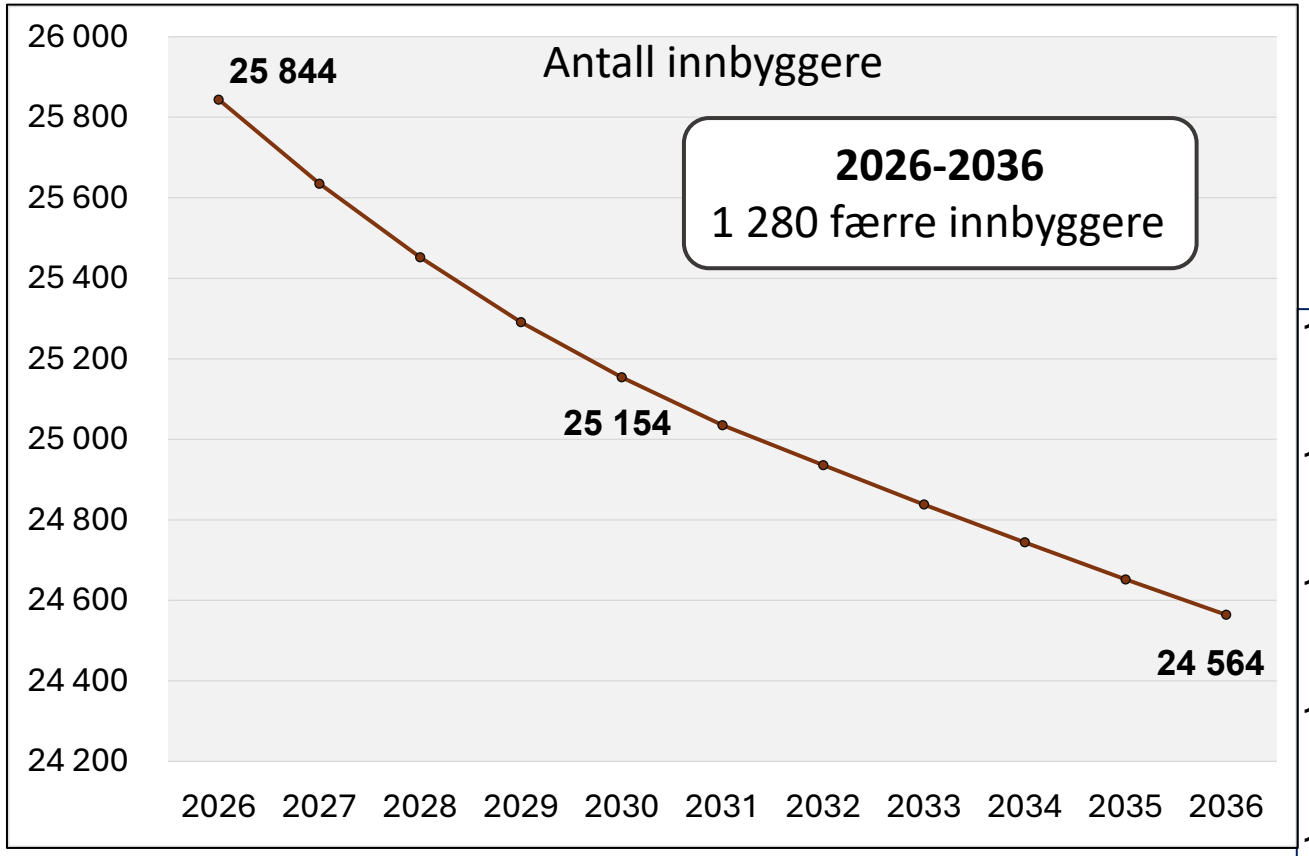
Renter og avdrag

377 mill. kr

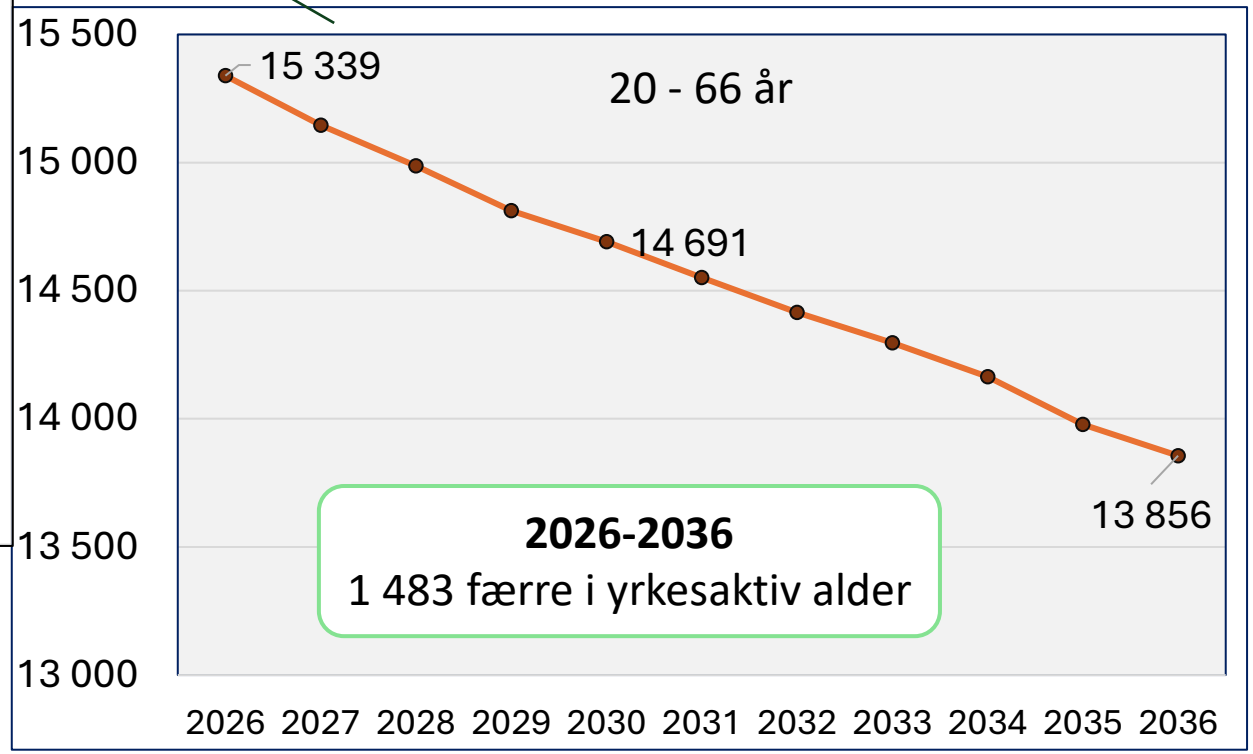

Rana kommune

Folkemengden reduseres - færre yrkesaktive

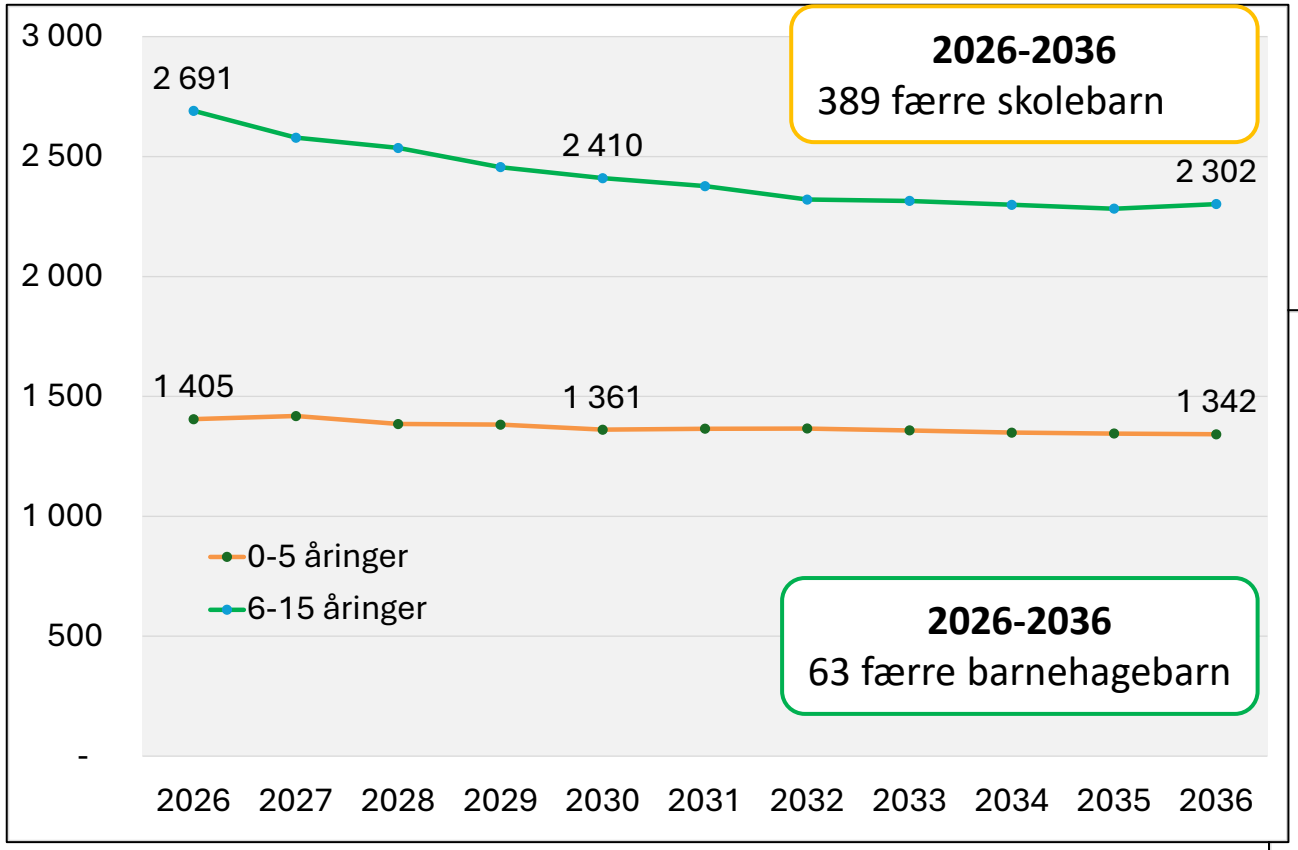

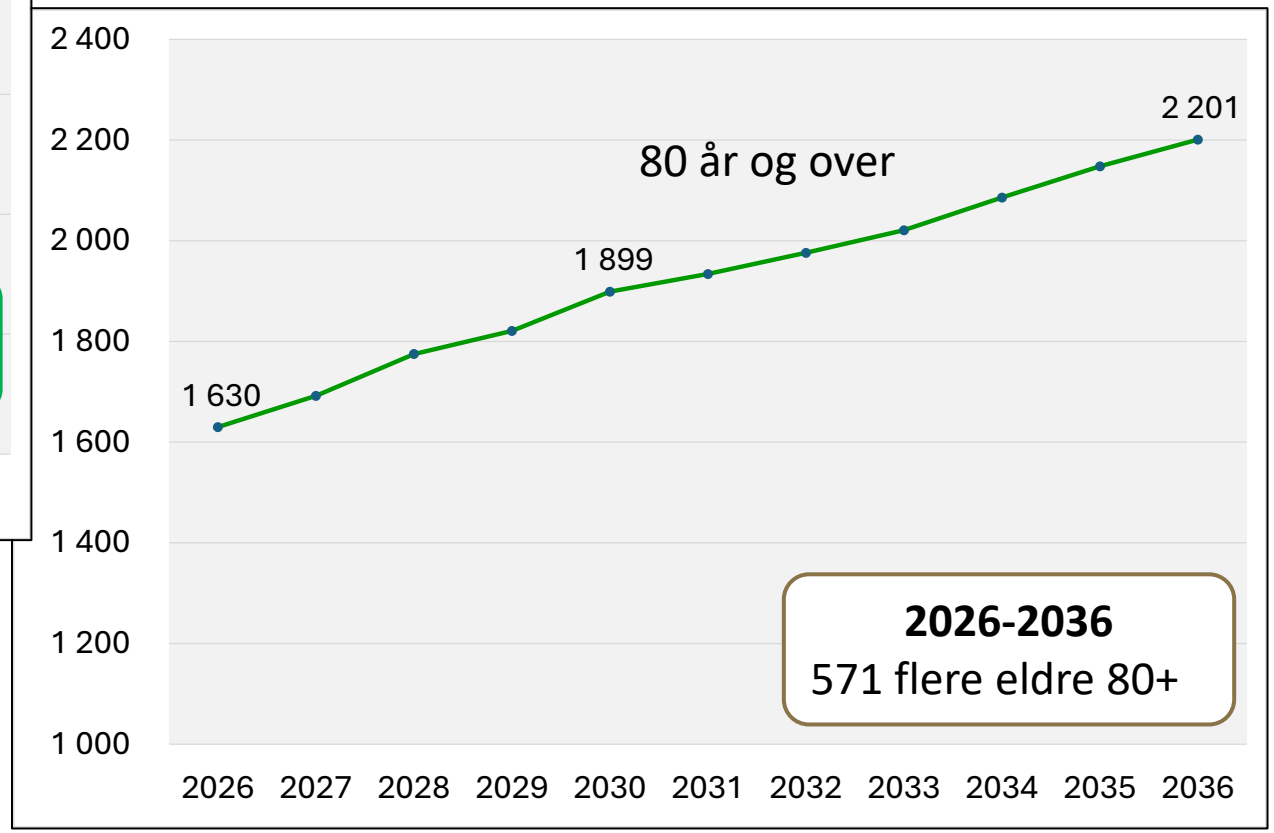
78,5 % = 12 034
(3 305 ikke i jobb)

Rana kommune

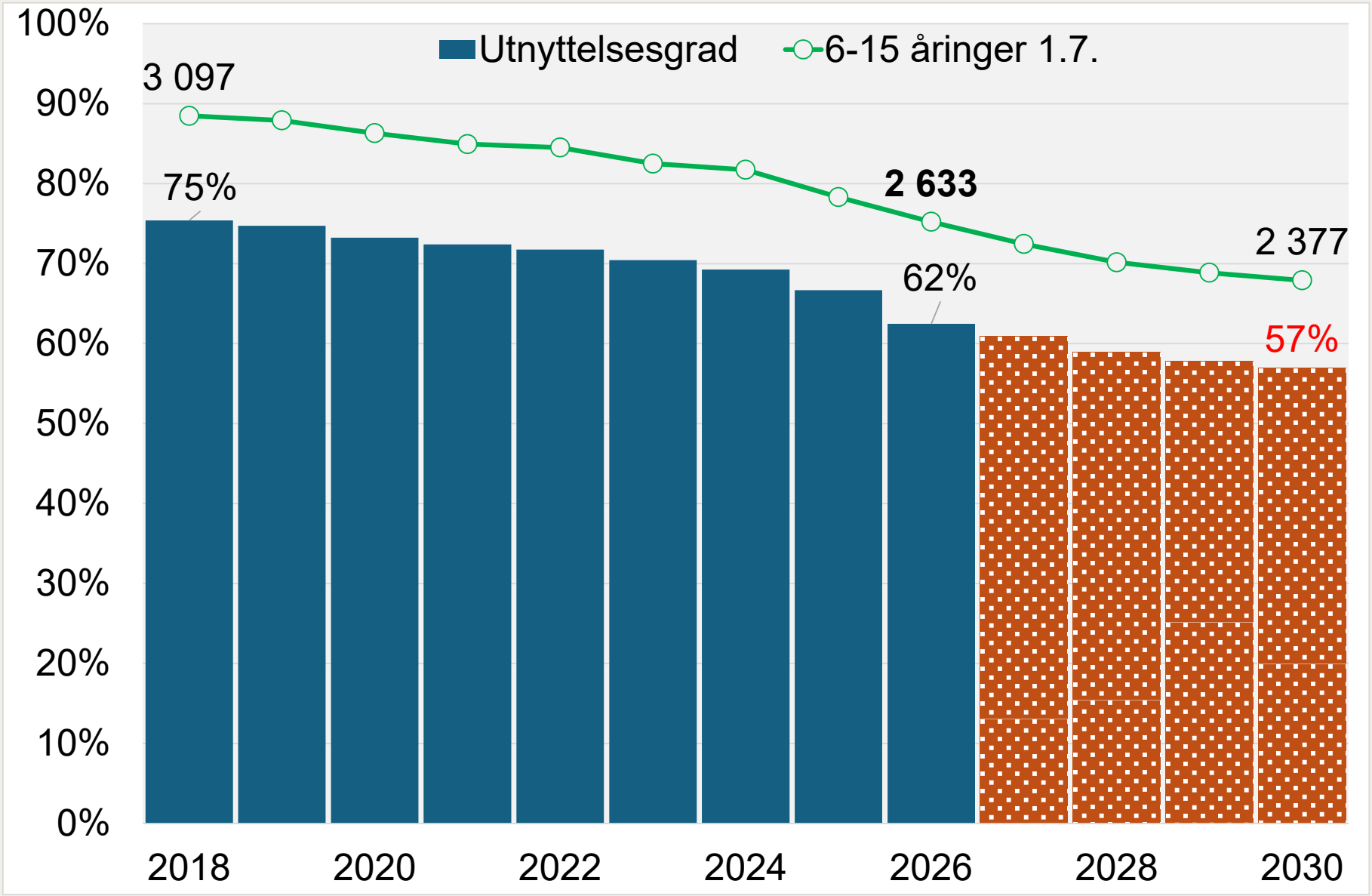
Færre barn og unge – flere eldre

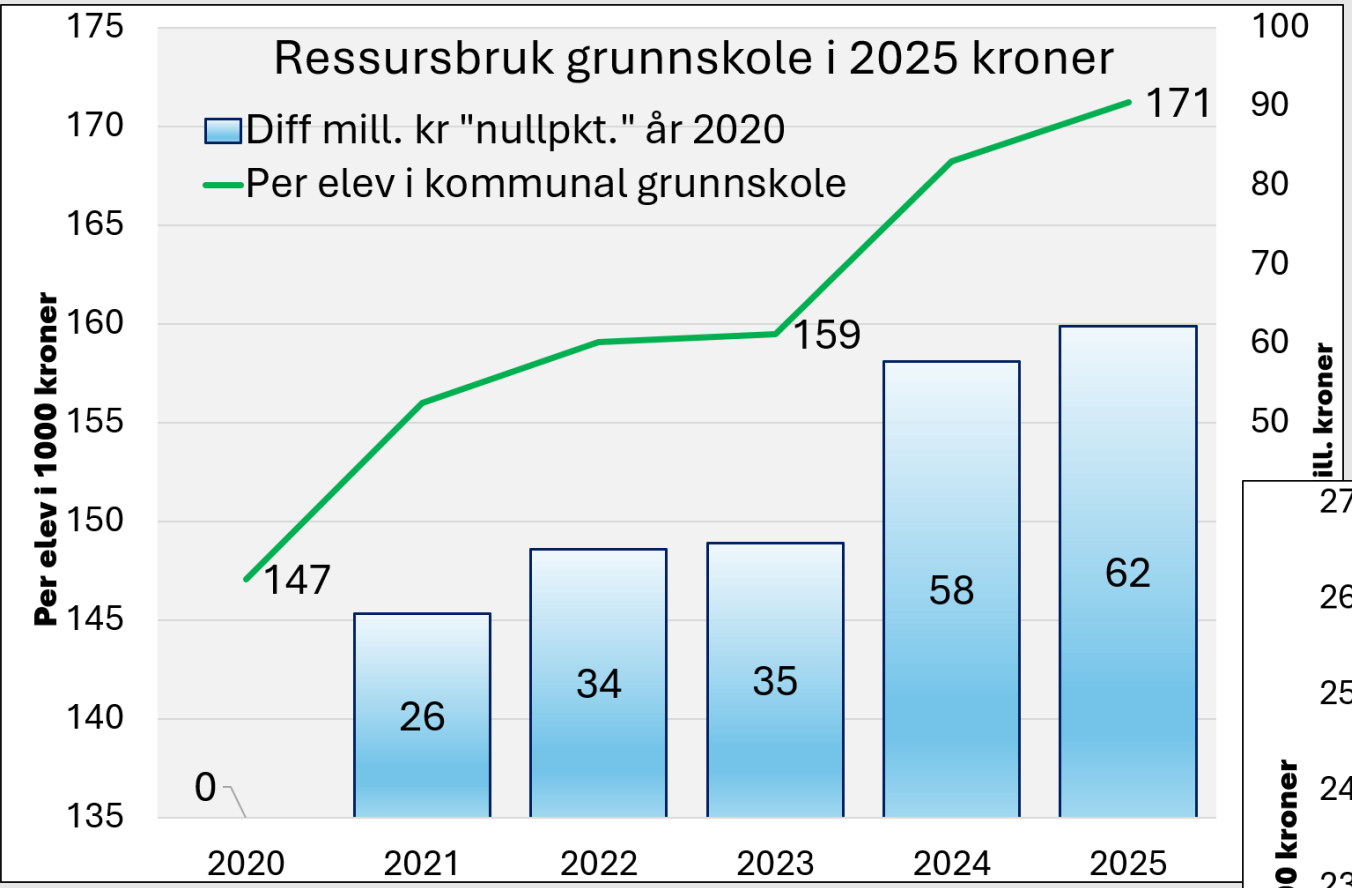

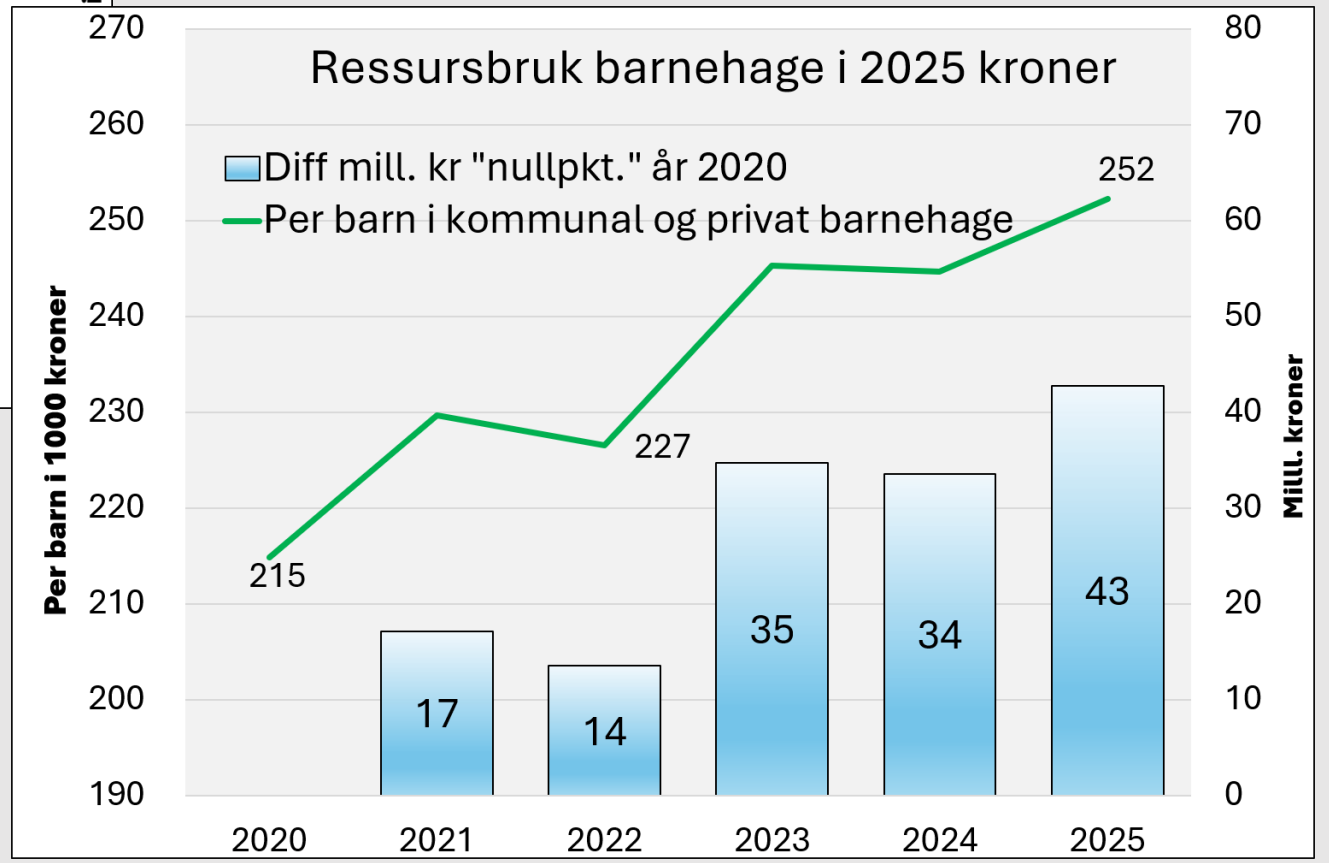
Rana kommune

Grunnskolesektoren

Barn og unge prioriteres

Rana kommune

Kilde: SSB/KOSTRA

Forventningsgapet

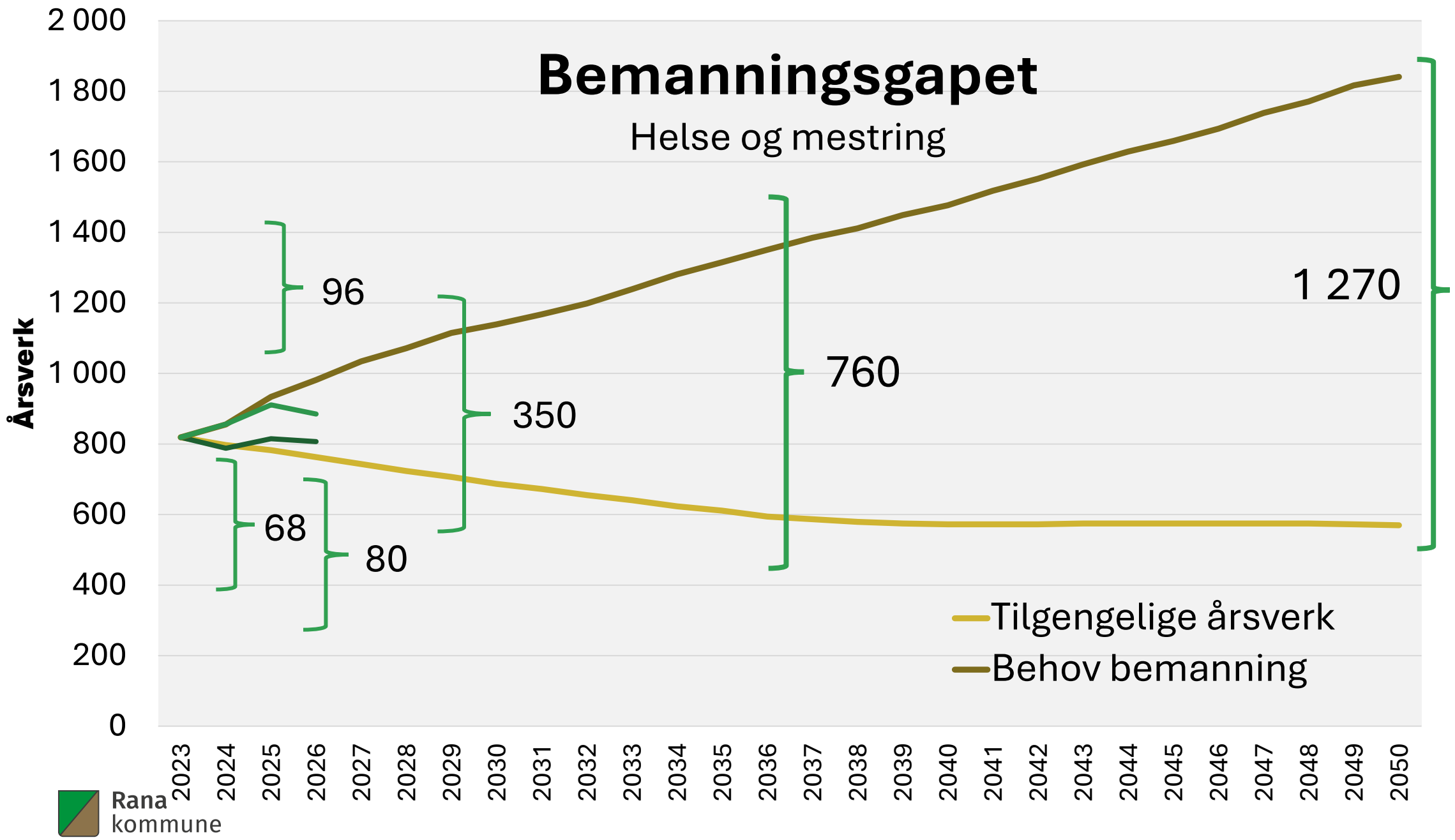
TILBUD

Samfunnets evne til å levere tilstrekkelig personell

ETTERSPØRSEL

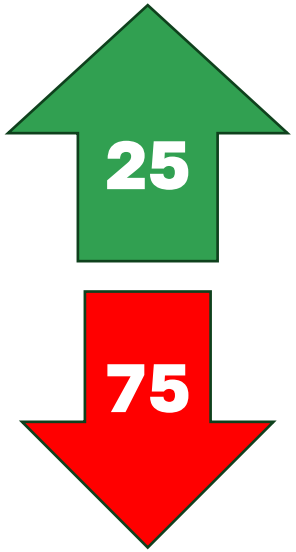
Befolkningens etterspørsel etter tjenester og personell

Rana kommune

	Vekt	2025	**2026**	Endring fra i fjor
Totalplassering	100 %	81	**90**	**9**
Grunnskole	20,0 %	120	**164**	**44**
Pleie og omsorg	20,0 %	224	**265**	**41**
Barnevern	5,0 %	163	**172**	**9**
Barnehage	10,0 %	142	**244**	**102**
Helse	7,5 %	250	**256**	**6**
Sosialtjenesten	7,5 %	73	**44**	**-29**
Kultur	5,0 %	180	**180**	**0**
Klima og natur	5,0 %	22	**259**	**237**
Saksbehandling	2,5 %	202	**181**	**-21**
Vann, avløp og renovasjon	2,5 %	166	**56**	**-110**
Økonomi	10,0 %	57	**17**	**-40**
Kostnadsnivå	5,0 %	21	**65**	**44**

Kommune-barometeret

Oppdatert 16. august 2026

1833 Rana — Fylke 18 Nordland

90. plass | 18 Nordland

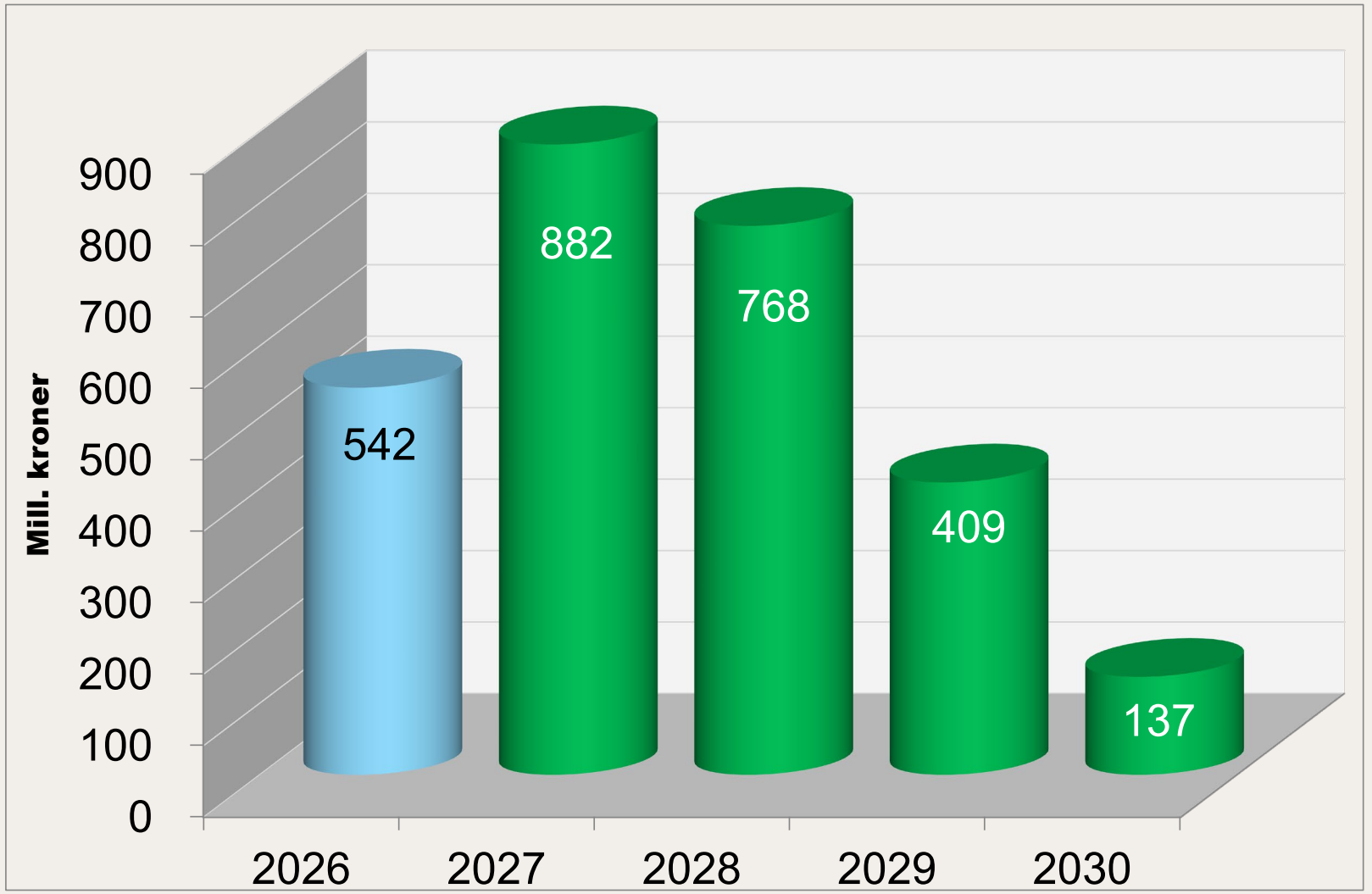
Rana kommune

Rana kommune

Investeringer

Investeringer 2027-2030

Investeringer 2027-2030

• Solsiden bo- og aktivitetssenter	940 mill. kr
• Arealeffektivisering eide og leide bygg	430 mill. kr
• Vann og avløp	260 mill. kr
• Brannstasjon	180 mill. kr
• Investeringsselskap	100 mill. kr
• Storforshei skole (KST vedtak)	50 mill. kr
• Boliger MTA	50 mill. kr
• Kommunale veier	40 mill. kr
• Øvrige investeringer	148 mill. kr

- **Totalt 2 198 mill. kr**

Rana kommune

Illustrasjon: agraff

Finansiering investeringer

- Bruk av lån 882 mill. kr
- Overføring fra drift 450 mill. kr
- Kompensasjon for merverdiavgift 391 mill. kr
- Tilskudd Husbanken 411 mill. kr
- Bruk av fond 54 mill. kr

➢**Totalt 2 198 mill. kr**

Rana kommune

Illustrasjon: Local AS

«Kommunen kan ikke omstille seg bort fra renten»

Rentesmellen som truer kommuneøkonomien

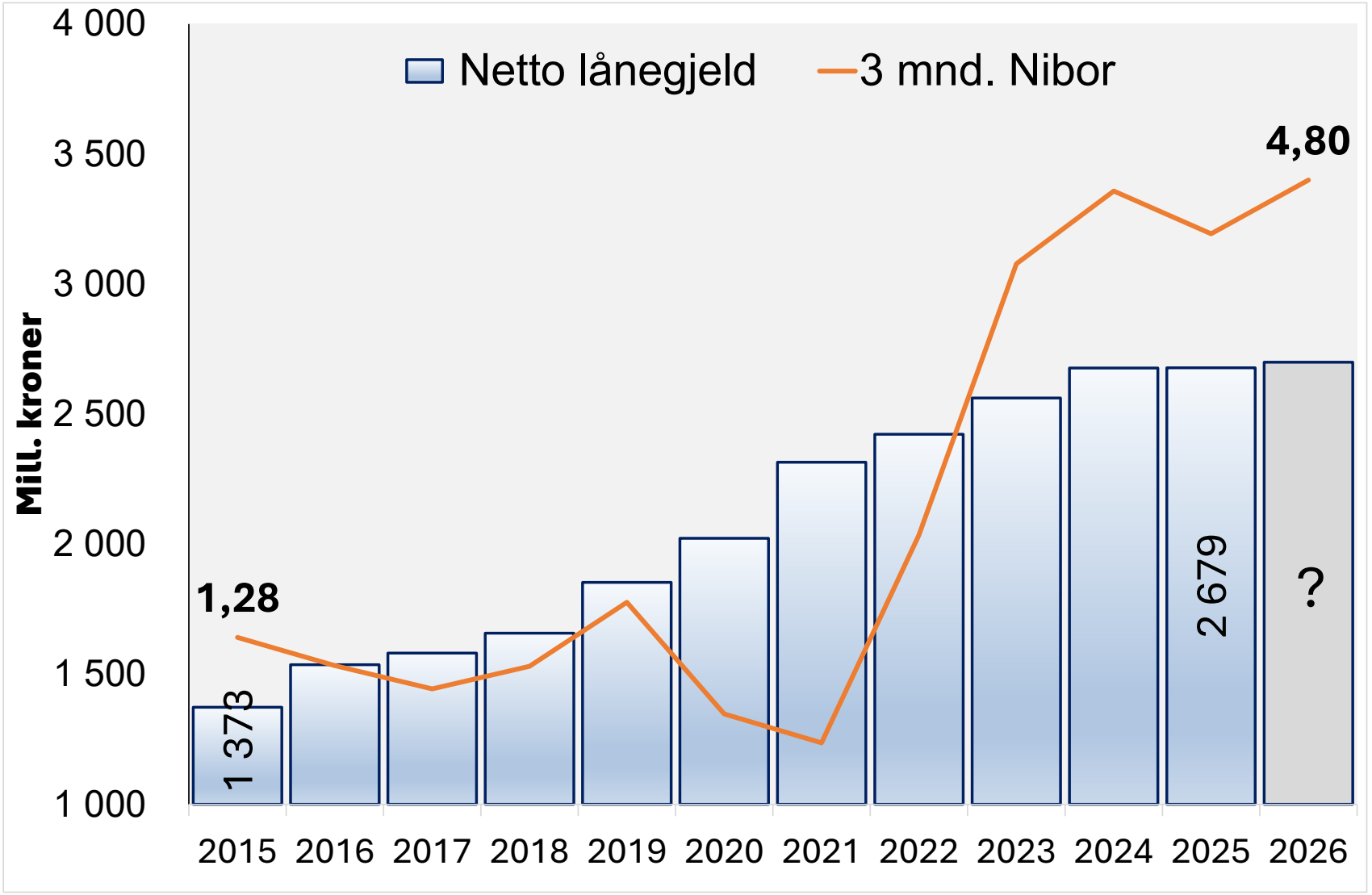
Det er én ting kommunene ikke kan omstille seg bort fra: Renten.

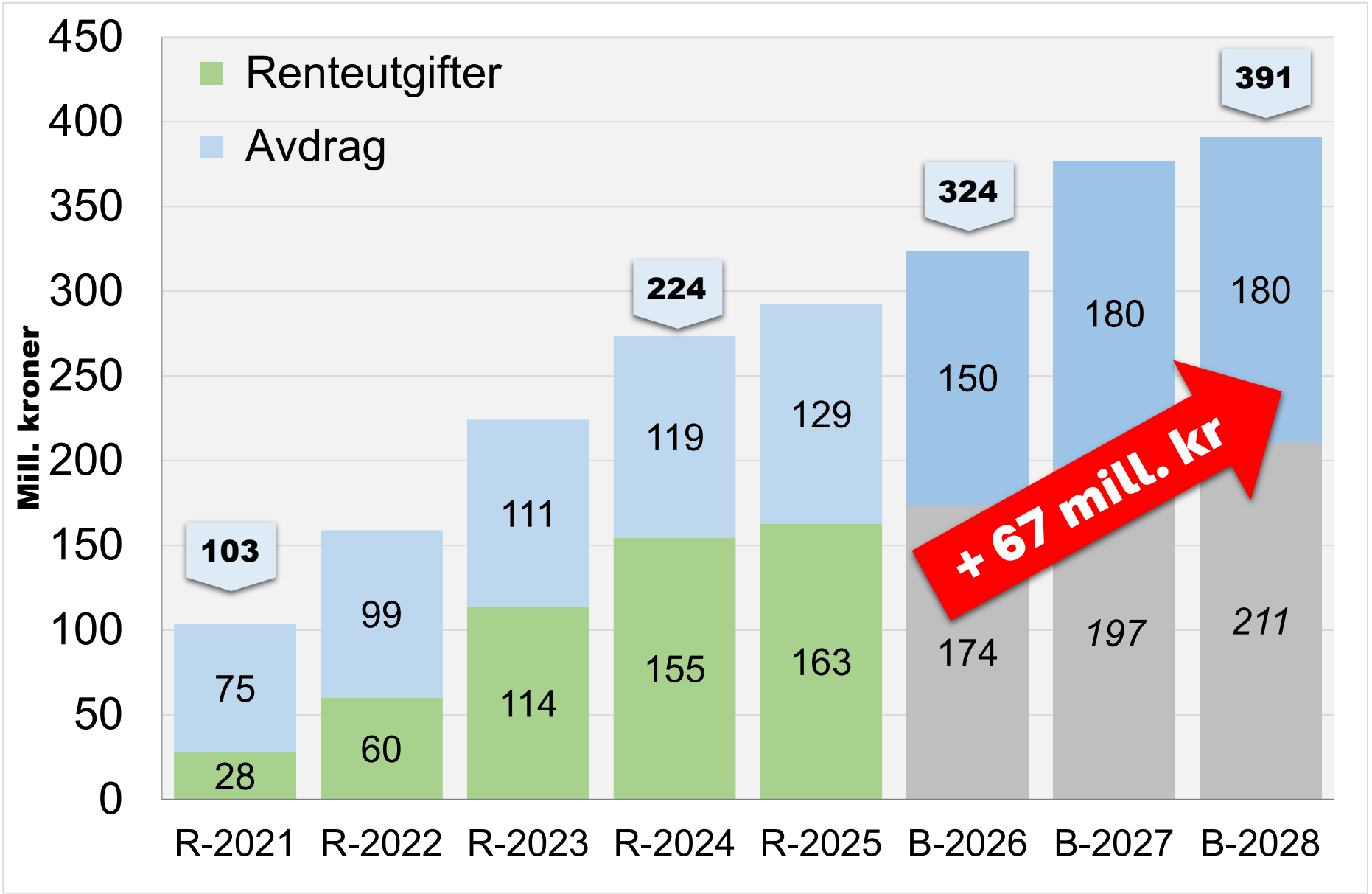

Daniel Kvisten

KUNDE OG SALGSLEDER OFFENTLIG MARKED, KLP BANKEN

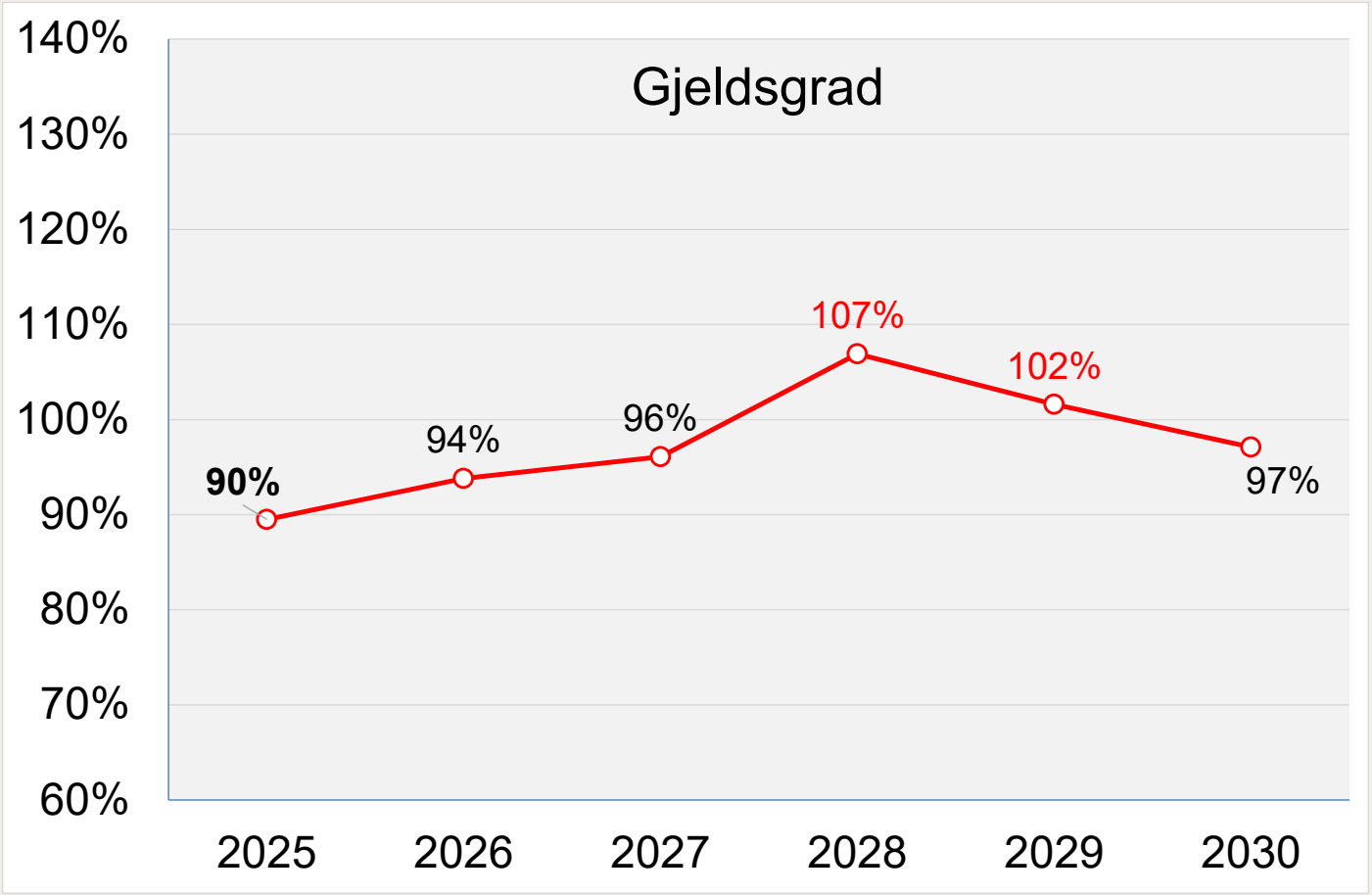

Kapitalkostnadene øker

Økonomisk bærekraft i ubalanse

Indikator	*Mål*	*2030*	
Netto driftsresultat	> 3,0 %	3,3 %	
Gjeldsgrad	< 75 %	97,1 %	
Disposisjonsfond	> 8,0 %	8,7 %	

Rammetilpasning tjenester

Sektor	*B-2026*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	*Andel*
Støttetjeneste	125	-5,0	-10,2	-10,6	-11,0	-8,8 %
Oppvekst og kultur	704	-5,4	-20,7	-44,7	-57,9	-8,2 %
Helse og mestring	767	-18,0	-31,0	-42,2	-47,2	-6,1 %
NAV kommune	54	-1,5	-2,3	-2,9	-3,0	-5,6 %
Teknisk sektor	230	-7,1	-15,8	-17,8	-21,3	-9,2 %
Kirkelig fellesråd	16	-0,3	-0,7	-1,0	-1,2	-7,4 %
Sum	**1 896**	**-37,3**	**-80,6**	**-119,2**	**-141,5**	**-7,5 %**

Rana kommune

De største innsparingstiltakene per sektor

Oppvekst og kultur

Budsjett : 704 mill. kr (37 %)

Omstilling 58 mill. kr (42 %)

- Uspesifisert omstillingskrav - 35 mill. kroner
- Reduserte leiekostnader og arealeffektivisering
- Bemanningsreduksjoner som følge av digitalisering
- Forebyggende arbeid barnevern

Helse og mestring

Budsjett : 767 mill. kr (40 %)

Omstilling 47 mill. kr (34 %)

- Bruke demografimidler til rammenedtrekk - 26 mill. kroner
- Redusert bruk av vikarinnleie fastleger
- Omstillinger innenfor psykisk helse og miljøterapi

De største innsparingstiltakene per sektor

Tekniske tjenester

Budsjett : 230 mill. kr (12 %)

Omstilling 21 mill. kr (15 %)

- Bemanningsreduksjoner ved økt bruk av digitalisering, KI, sensorteknologi og automatisering
- Reduserte leiekostnader og arealeffektivisering

Støttetjenesten

Budsjett : 125 mill. kr (7 %)

Omstilling 11 mill. kr (8 %)

- Reduserte utgifter folkevalgte
- Digitalisering og smart-prosjekt

Nav kommune

Budsjett : 54 mill. kr (3 %)

Omstilling 3 mill. kr (2 %)

- Mer helhetlige tjenester til flyktninger

Rana kommune

Kommunale avgifter og eiendomsskatt

Rana kommune

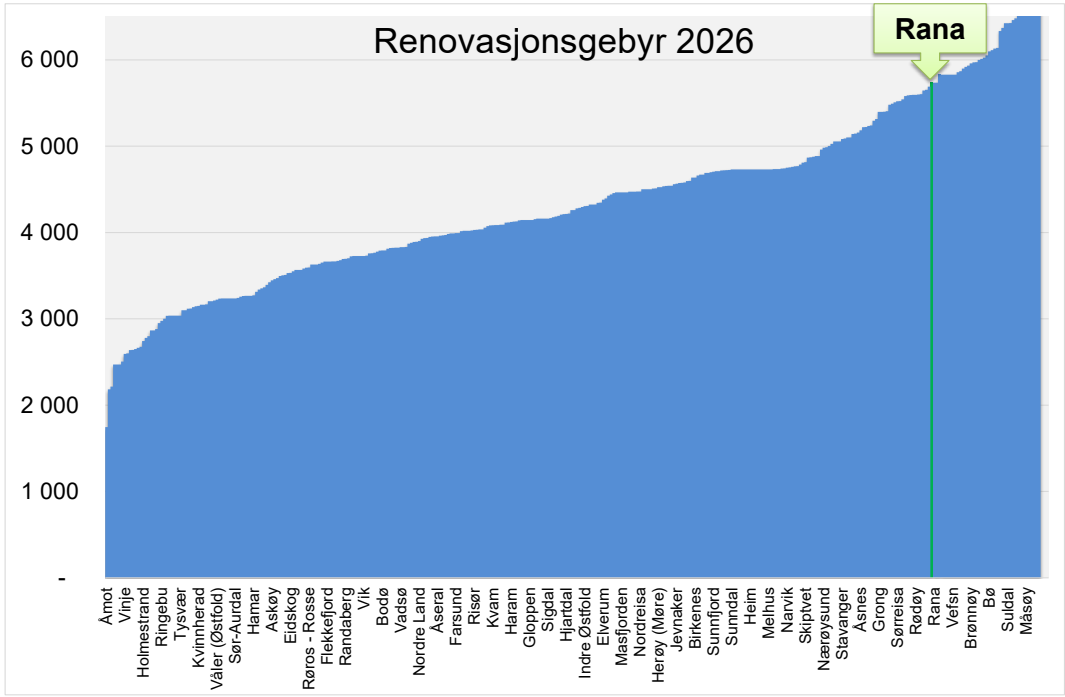
Kommunale avgifter

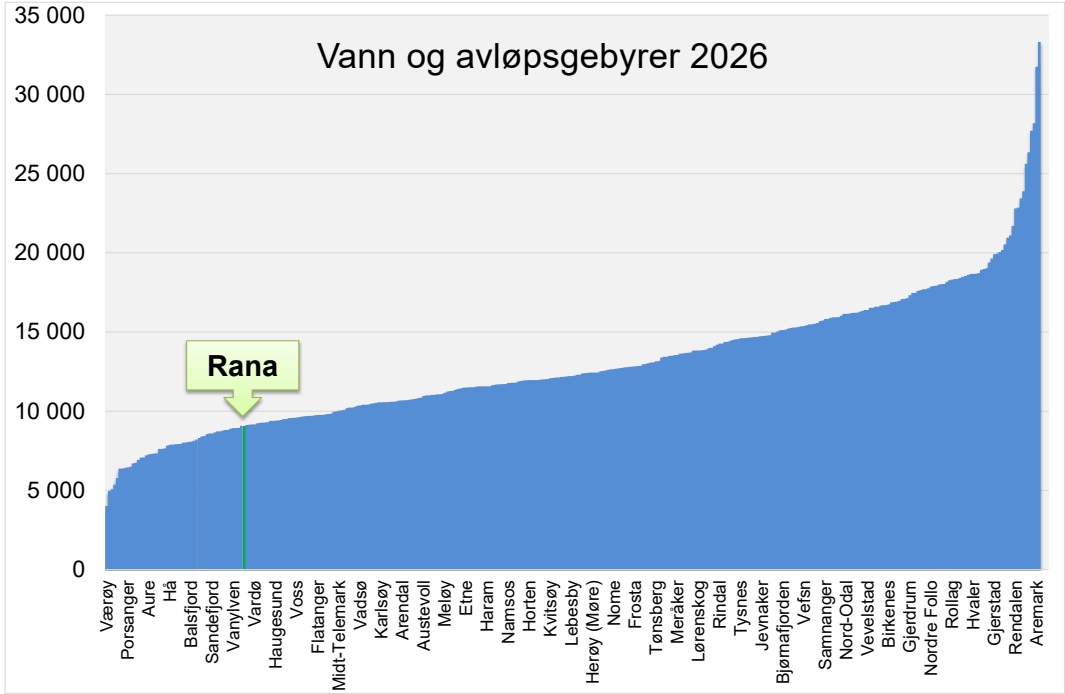
Gebyrordning	Foreslått endring
Vann- og avløpsgebyr	5 og 15 prosent
Renovasjonsgebyr (HAF IKS)	5,1 prosent
Feiegebyr	3,8 prosent

Anslått lønns og prisvekst 2026 - 2027: 3,8 prosent

[Gebyrregulativ 2027]

Rana kommune

Eiendomsskatt (2026 nivå)

Bunnfradrag	0	50 000	100 000	200 000	300 000	400 000	500 000	600 000	700 000	800 000	900 000	1 000 000
Promille	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)	Skt.proveny (mill. kr)
1,0	**24,3**	**23,8**	**23,3**	**22,2**	**21,1**	**20,0**	**19,0**	**17,9**	**16,8**	**15,7**	**14,7**	**13,6**
Skatt pr boenhet	2 262	2 212	2 162	2 062	1 962	1 862	1 762	1 662	1 562	1 462	1 362	1 262
2,0	**48,7**	**47,6**	**46,5**	**44,4**	**42,2**	**40,1**	**37,9**	**35,8**	**33,6**	**31,5**	**29,3**	**27,2**
Skatt pr boenhet	4 523	4 423	4 323	4 123	3 923	3 723	3 523	3 323	3 123	2 923	2 723	2 523
2,5	**60,9**	**59,5**	**58,2**	**55,5**	**52,8**	**50,1**	**47,4**	**44,7**	**42,0**	**39,3**	**36,6**	**33,9**
Skatt pr boenhet	5 654	5 529	5 404	5 154	4 904	4 654	4 404	4 154	3 904	3 654	3 404	3 154
3,0	**73,0**	**71,4**	**69,8**	**66,6**	**63,3**	**60,1**	**56,9**	**53,7**	**50,4**	**47,2**	**44,0**	**40,7**
Skatt pr boenhet	6 785	6 635	6 485	6 185	5 885	5 585	5 285	4 985	4 685	4 385	4 085	3 785
3,5	**85,2**	**83,3**	**81,4**	**77,7**	**73,9**	**70,1**	**66,4**	**62,6**	**58,8**	**55,1**	**51,3**	**47,5**
Skatt pr boenhet	7 916	7 741	7 566	7 216	6 866	6 516	6 166	5 816	5 466	5 116	4 766	4 416
4,0	**97,4**	**95,2**	**93,1**	**88,8**	**84,5**	**80,2**	**75,8**	**71,5**	**67,2**	**62,9**	**58,6**	**54,3**
Skatt pr boenhet	9 047	8 847	8 647	8 247	7 847	7 447	7 047	6 647	6 247	5 847	5 447	5 047

Rana kommune

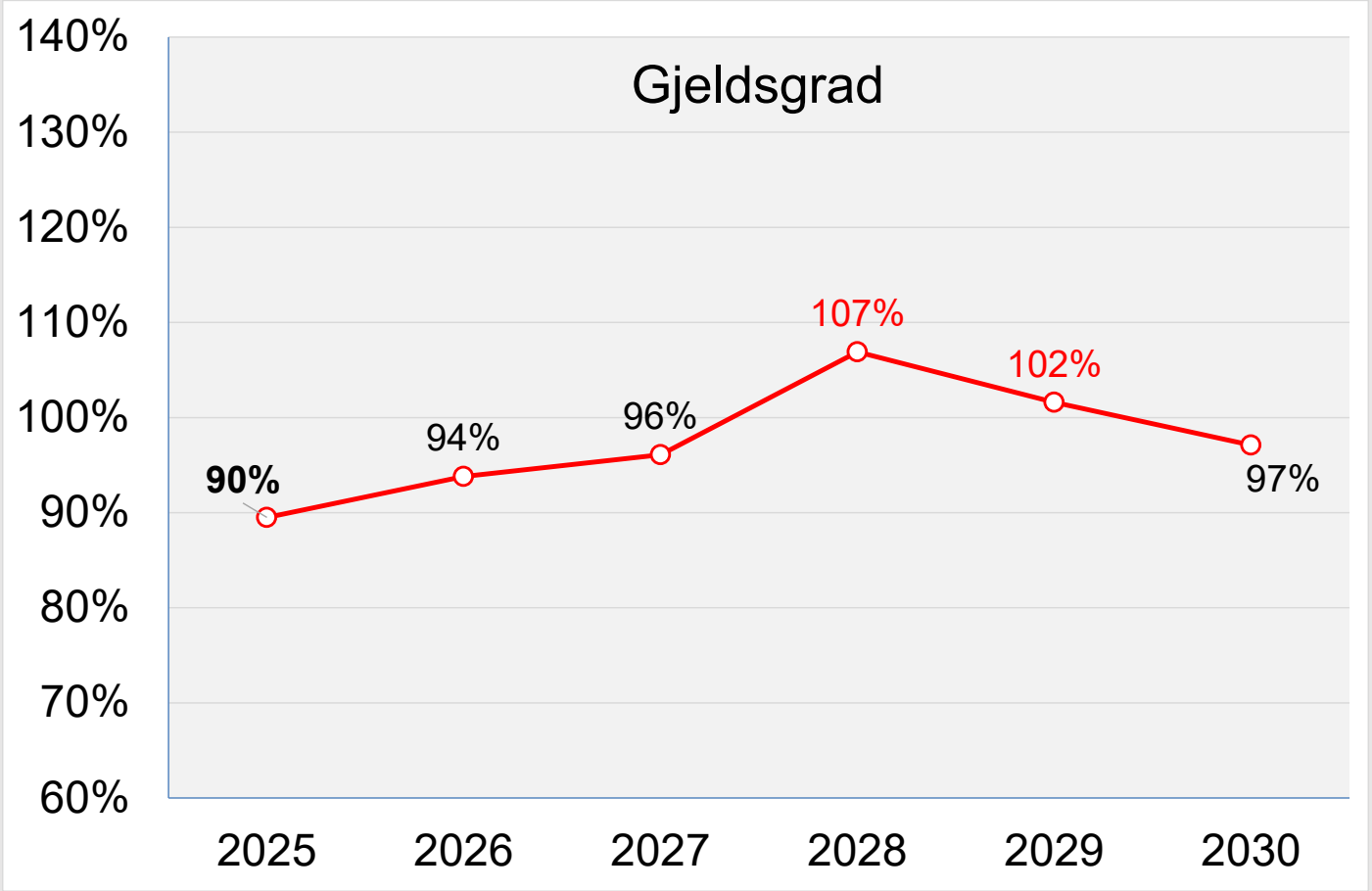
Oppsummering

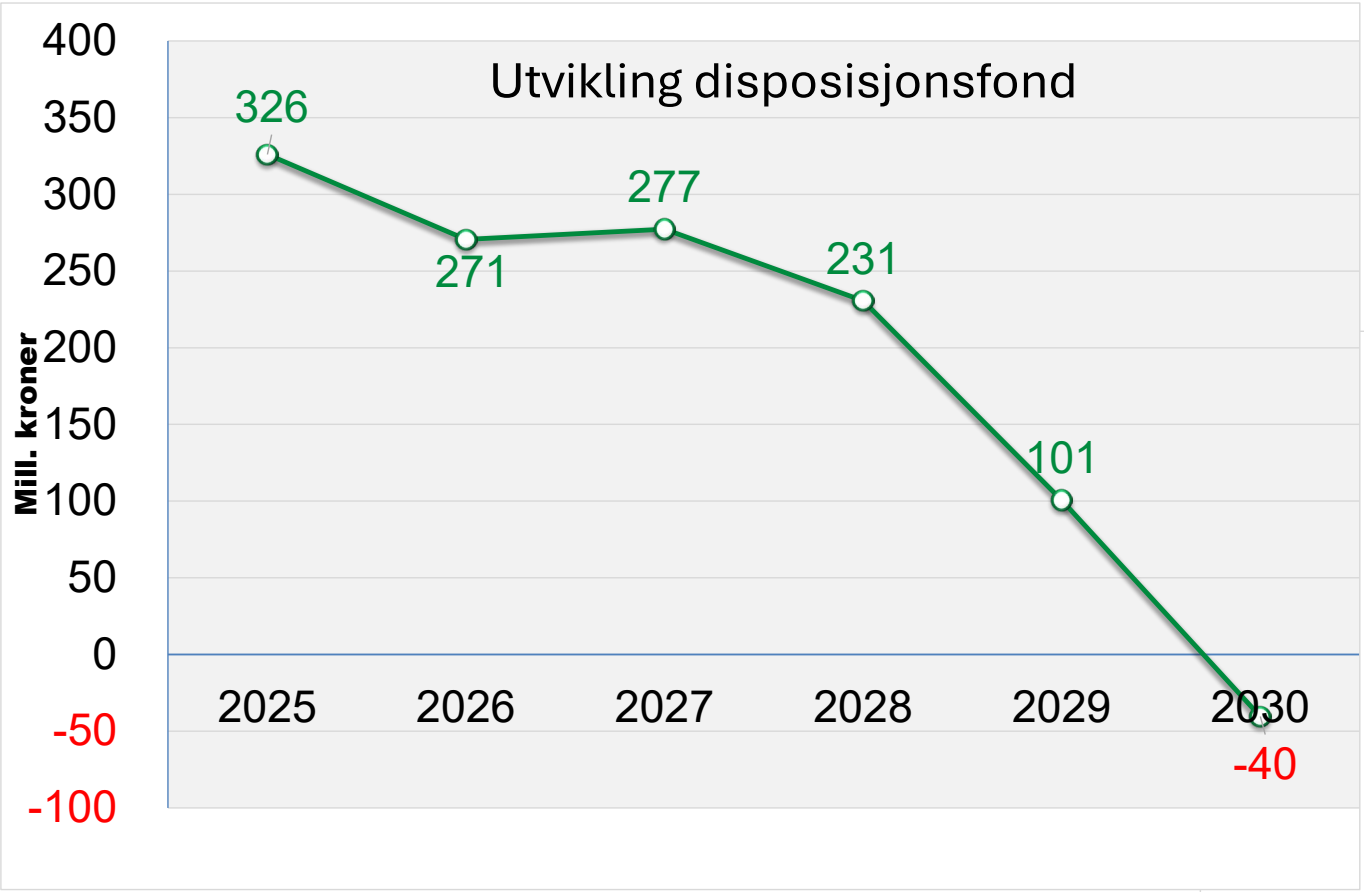
Rana
kommune

Økonomisk bærekraft i ubalanse

Indikator	*Mål*	*2030*	
Netto driftsresultat	> 3,0 %	3,3 %	●
Gjeldsgrad	< 75 %	97,1 %	▲
Disposisjonsfond	> 8,0 %	8,7 %	▼

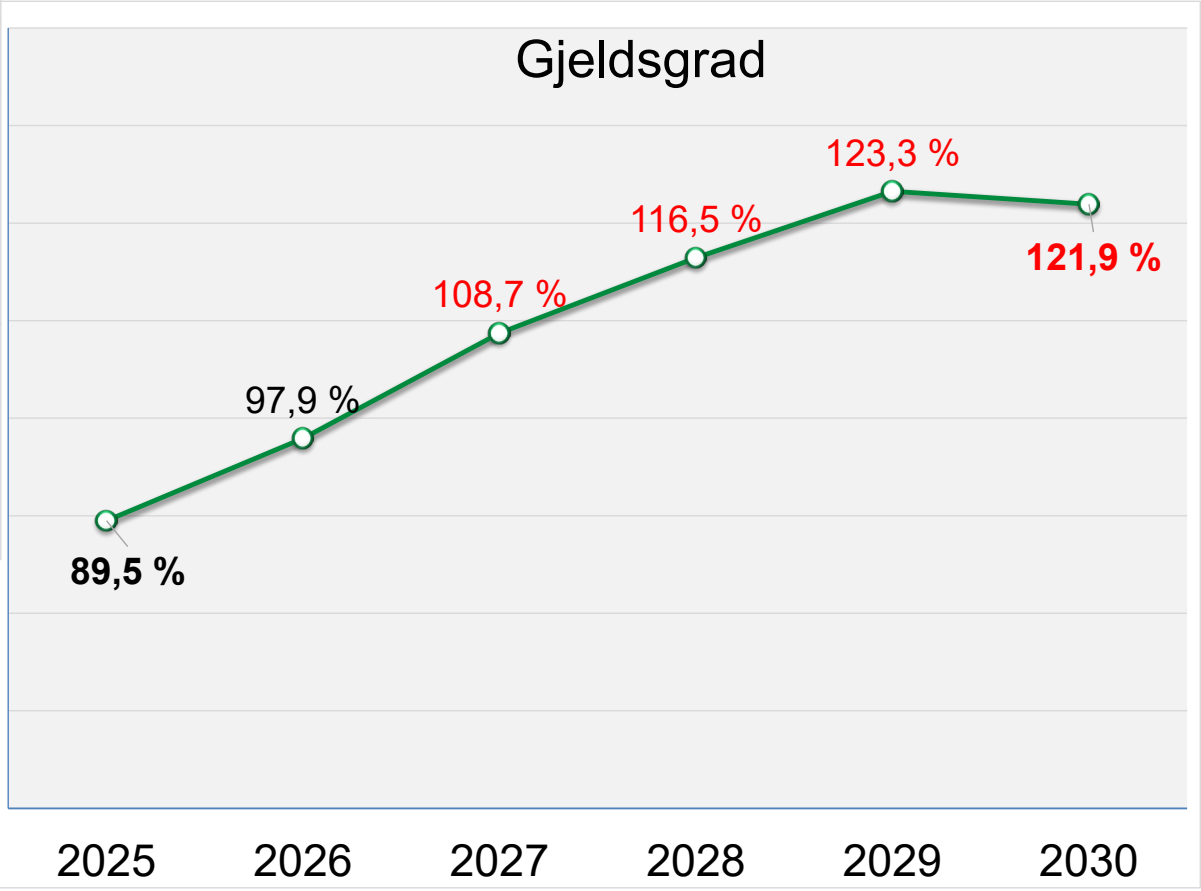

Alternativ – utsatt omstillingsløp

Alternativ A

Alternativ B

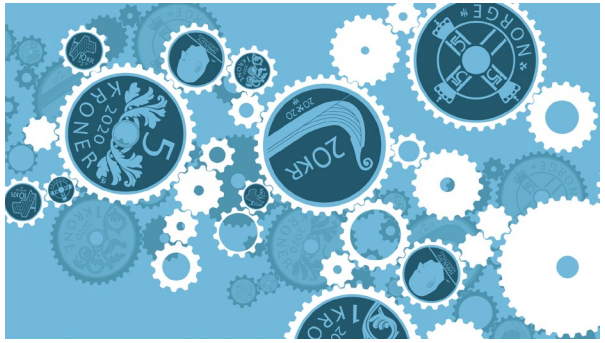
Rana kommune

Et tøft framtidsrettet handlings- og økonomiopplegg

- Budsjettet er i balanse og legger til rette for nødvendig omstilling.
- Kommunen investerer for 2,2 mrd. kroner i framtidens tjenester og infrastruktur.
- Digitalisering og ny teknologi skal bidra til smartere ressursbruk.
- Målet er en økonomisk bærekraftig kommune med gode tjenester og handlingsrom også i framtiden.

➢**Vi endrer i dag for å kunne levere gode tjenester også i morgen.**

KOMMUNAL ØKONOMISK BÆREKRAFT

Rana kommune

Videre prosess

Kommunedirektørens forslag	**3.11.**
Spørsmål og svar	6.11-20.11
Formannskapets innstilling	**1.12**
Offentlig ettersyn	2.12-16.12.
Kommunestyrets vedtak	**16.12.**

Kommunestyrevedtak 54/2025

Arealoptimalisering egne og leide bygg

(Fremtidens rådhus, kino og samfunnssal)

Rana kommune

Utgangspunktet

- Utrangert rådhus, kino og samfunnssal – ikke egnet til formål
- Store vannlekkasjer, mye avvik ift. arbeidsmiljø
- Lite arealeffektive bygg
- Spredte lokasjoner – behov for å “samle”

Et byutviklingsprosjekt

Et løft for sentrum, kulturen og framtidens Rana

- Samler viktige kommunale tjenester og kulturtilbud i hjertet av byen.
- Gir nytt liv til Rådhusplassen, Teaterparken og sentrumsområdet.
- Skaper mer aktivitet, flere møteplasser og økt byliv gjennom hele dagen.
- Gjør tjenester mer tilgjengelige for innbyggere og besøkende.
- Tar vare på og utvikler viktige kommunale bygg for kommende generasjoner

Rana kommune

agraff ARKITEKTUR

Rådhuskvartalet i Mo i Rana – Oppsummering av kalkyle

agraff ARKITEKTUR

KOSTNADSRAMME P85 (ANBEFALT BUDSJETT)	FORVENTET KOSTNAD P50	ØKONOMISK RAMME	OVER RAMMEN (P85)
419,2 MNOK	365,8 MNOK	400,0 MNOK	19,2 MNOK

DEL 1: RÅDHUSET, CAMPUS, UTOMHUS – P85	DEL 2: SAMFUNNSHUSET – P85
278,2 MNOK	140,9 MNOK

- Kostnadsbesparende tiltak på 35-40 mill. kr. gjør at vi er innenfor økonomisk ramme på **400 mill. kr**

- Rehabilitering av bygningsmassen utgjør 316 mill. kr

Rana kommune

3 · LØNNSOMHET

Nåverdi av sparte kostnader	222,4	*mill. kr*
NETTO NÅVERDI (NNV)	**139,6**	*mill. kr*
		NNV > 0 betyr at prosjektet er lønnsomt
Konklusjon	**LØNNSOMT - positiv netto nåverdi (139,6 mill. kr over 40 år)**	

Positiv netto nåverdi gjennom:

- Reduserte kostnader
- Mindre areal
- Medtatt nødvendige investeringer som ville kommet uansett

Rana kommune

agraff
ARKITEKTUR